

LAUSUNTO

Helsinki 29.9.2026

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

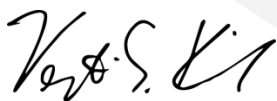
Viite: HE 174/2026 vp

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vuoden 2027 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: Erityisasiantuntija Sakari Tuomisto, sakari.tuomisto@soste.fi, p. +358 40 754 8237

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry kiittää valtiovarainvaliokunnan verojaostoa lämpimästi mahdollisuudesta lausua käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vuoden 2027 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi (HE174/2026 vp).

Lausuntonaan SOSTE esittää seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan muun muassa henkilöverotuksen tuloverotuksen indeksikorotusten tekemistä ja veron alentamista sekä lahjoitusvähennyksen laajentamista yleishyödyllisille järjestöille ja säätiöille. SOSTE keskittyy lausunnossaan näihin ehdotuksiin.

SOSTE korostaa:

- SOSTE kannattaa pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotuksen keventämistä, mutta esittää veronkevennyksen rahoittamista ylimpien rajaveroasteiden palauttamisella vuoden 2025 tasolle.
- SOSTE kannattaa lahjoitusvähennyksen käyttöönottoa henkilöiden ja yhteisöjen tuloverotuksessa, mutta on pettynyt vähennyksen toteutustapaan.
- Lahjoitusvähennyksen alaraja ehdotetaan asetettavaksi 500 euroon, joka on kaikin tavoin tarkasteltuna suhteettoman ja toimimattoman korkea.
- Esitetty lahjoitusvähennyksen toteutustapa edellyttää järjestöiltä raskasta hallinnollista työtä, johon järjestöjen resurssit ovat etenkin STEA-avustusleikkausten ja uudelleenkohdennuksen jälkeen vähäiset.
- Lahjoitusvähennyksen aikaansaama mahdollinen lahjoitusmäärien lisääntyminen ei korvaa STEA-avustuksiin tehtäviä leikkauksia eikä tarjoa valtaosalle sote-järjestöistä merkityksellistä vaihtoehtoa paikata menettämäänsä rahoitusta lahjoituksilla.

Työtulovähennyksen muutokset ja ansiotuloveroperusteiden indeksitarkastukset

Hallituksen esityksen mukaan ansiotuloveroperusteisiin tehtäisiin indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla 3,2 prosenttiyksikön mukaan korottamalla tuloveroasteikon kaikkia tuloarvoja sekä muuttamalla työtulovähennystä ja perusvähennystä. Lisäksi pieni- ja keskituloisten työn verotusta kevennettäisiin yhteensä noin 230 miljoonalla eurolla muuttamalla työtulovähennystä.

SOSTE pitää pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotuksen keventämistä perusteltuna, sillä se tukee näiden palkansaajien toimeentuloa ja ostovoimaa. Veronkevennys kasvattaisi kulutuskysyntää korkeampiin tuloryhmiin kohdistuvia kevennyksiä enemmän, sillä pieni- ja keskituloiset kuluttavat suuremman osan lisätulostaan.

Samalla SOSTE huomauttaa, että tilanteessa, jossa julkisen talouden tila on yhä vaikea, ei uusia veronkevennyksiä tule lähtökohtaisesti tehdä ilman korvaavien säästöjen tai verotulojen hankkimista muista kohteista. SOSTE katsoo, että pieni- ja keskituloisten veronkevennysten vastapainoksi ansiotuloverotuksen ylimmät rajaveroasteet tulisi palauttaa vuoden 2025 tasolle. Kyseinen painotus olisi linjassa verotuksen maksukykyperiaatteen kanssa eikä heikentäisi julkista taloutta tilanteessa, jossa Euroopan Unionin finanssipoliittiset säännöt edellyttävät hallitukselta sopeuttamista. Ylimpien rajaveroasteiden alentamisen peruminen kohdistuisi tosiasiallisesti kahdelle prosentille suurituloisimmista suomalaisista, jotka ansaitsevat yli 100 000 euroa vuodessa¹.

SOSTE painottaa lisäksi, etteivät työtulovähennysten muutokset helpota niiden pienituloisten tilannetta, joilla ei ole työtulovähennykseen oikeuttavia tuloja. Työtulovähennysten korottaminen ei siis kompensoi hallituskauden aikana tehtyjen sosiaaliturvaleikkausten kielteisiä tulovaikutuksia. Mikäli hallitus haluaa vahvistaa pienituloisten toimentuloa ja ostovoimaa, sen tulisi perua sosiaaliturvaan kohdistamia heikennyksiä. STM:n arvion mukaan vuosien 2024–2025 sosiaaliturvamuutokset ja vuoden 2026 toimeentulotukiudistus nostavat pienituloisuusastetta väestössä 2,2 prosenttiyksikköä ja lasten pienituloisuusastetta 3 prosenttiyksikköä.² Tämä tarkoittaa 124 000 pienituloista henkilöä lisää, joista lapsia olisi 31 000.

SOSTE pitää ansiotuloverotuksen tuloveroasteikkojen indeksitarkastusten toteuttamista lähtökohtaisesti perusteltuna, sillä se säilyttää ansiotuloverotuksen reaalisen tason. Samalla SOSTE kuitenkin kiinnittää huomiota indeksiratkaisujen kokonaisuuteen. Kun sosiaaliturvaetuuksiin on kohdistettu indeksijäädytyksiä ja muita heikennyksiä, voidaan perustellusti harkita myös sitä, että ansiotuloverotuksen indeksitarkastukset toteutettaisiin rajatummassa laajuudessa.

Julkisen talouden vahvistaminen edellyttää lisäverotulojen hakemista muista kohteista. SOSTE on esittänyt verotoimia, jotka edistävät väestön terveyttä ja verotuksen oikeudenmukaisuutta sekä vahvistaisivat julkista taloutta noin 3 miljardilla eurolla. SOSTEn veroehdotukset ovat

- sokeriin kohdistuva terveysvero,
- listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistaminen,
- joidenkin valmisteverojen ja liikenteen verojen indeksointi ja

¹ Finer, L. ja Systä, J. (2025). *Huipputuloisten asialla – Selvitys hallituksen tuloveronalennusten vaikutuksista eri tulonsaajaryhmiin ja alueisiin*. Kalevi Sorsa -säätiö. Saatavilla:

<https://sorsaoundation.fi/wp-content/uploads/kss-huipputuloisten-asialla-web.pdf>

² STM (2025). *Arvio hallituksen sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutuksista toimeentulotuen käyttöön sekä tulonjakoon*. Saatavilla: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/63ed29f6-a891-4229-9755-7fb579ae4219/1f564d1f-5502-4b85-9d6f-9c9189a30cf1/MUISTIO_20250922095602.PDF

- nimellisen yhteisöverokannan korottaminen.

Lahjoitusvähennyksen laajentaminen sosiaali- ja terveysalan järjestöille annettaviin lahjoituksiin

SOSTE kannattaa henkilö- ja yhteisöjen tuloverotuksen lahjoitusvähennyksen laajentamista sosiaali- ja terveysalan järjestöille annettaviin lahjoituksiin. Vähennyksen toteutustapaan liittyy kuitenkin ongelmia, joiden vuoksi se todennäköisesti on sosiaali- ja terveysalan järjestöille hankala ja vähäisesti vaikuttava mekanismi.

Henkilöverotuksen lahjoitusvähennyksen 500 euron alaraja on suhteettoman ja toimimattoman korkea

Hallituksen esityksen mukaan lahjoitusvähennyksen alaraja asetettaisiin 500 euroon vuodessa. Siihen huomioitavat lahjoitukset laskettaisiin järjestö- tai säätiökohtaisesti eli vuosittain annettavien lahjoitusten tulisi olla vähintään 500 euroa yhdelle järjestölle tai säätiölle.

Esitetty alaraja on asetettu suhteettoman ja toimimattoman korkealle tasolle. SOSTEn keräämien sote-järjestöjen saamien lahjoitusten rakennetta koskevien tietojen perusteella hyvin harva lahjoittajista lahjoittaa yhdelle järjestölle vuosittain yli 500 euroa.

Pohjoismaiden välisessä vertailussa 500 euron henkilöverotuksen lahjoitusvähennyksen alaraja on nolostuttavan korkea, sillä Ruotsissa alaraja on asetettu noin 177 euroon, Norjassa 46 euroon ja Tanskassa alarajaa ei ole lainkaan (Lähde: hallituksen esityksen kappale 5.2.2.).

Myös alarajan laskentatapaa on ehdotettu tiukaksi, sillä alarajan on täyttyttävä yhdelle järjestölle annetuista avustuksista, kun esimerkiksi Ruotsissa alarajassa huomioitavat lahjoitukset voivat kohdentua usealle eri järjestölle.

Taulukko: Pohjoismaissa käytössä olevien henkilöverotuksen lahjoitusvähennysten laskentatavat

Maa	Lahjoitusvähennykseen oikeuttava alaraja	Lahjoitusvähennyksen määrä	Rajan laskentatapa
Suomi	500 €	30 % lahjoituksesta vähennetään maksettavasta verosta	Järjestökohtainen vuoden aikana
Ruotsi	2000 SEK (n. 177 euroa)	25 % lahjoituksesta vähennetään maksettavasta verosta	Yhteensä järjestöille vuoden aikana

Norja	500 Norjan kruunua (n. 46 euroa)	Lahjoitus vähennetään verotettavasta tulosta	Lahjoituskohtainen
Tanska	Ei alarajaa	Lahjoitus vähennetään verotettavasta tulosta	N/A

Kunnioittavasti SOSTE ehdottaa valtiovarainvaliokunnalle ja sen verojaostolle, että lahjoitusvähennyksen alaraja henkilöverotuksessa säädetään 240 euroon ehdotetun 500 euron sijaan ja että rajan laskennassa huomioitaisiin kaikille vähennyskelpoisille järjestöille ja säätiöille tehtävät lahjoitukset vuoden aikana.

Lahjoitusvähennyksen edellyttämä hallinnollinen työ sosiaali- ja terveysalan järjestöille

Hallituksen esityksessä lahjoitusvähennys ehdotetaan toteutettavaksi tavalla, joka on lahjoituksia vastaanottavalle järjestölle hallinnollisesti raskas. Vähennyskelpoiselle järjestölle osoitettavaa hallinnollista työtä ovat:

- Lahjoitusvähennykseen oikeuttavaksi järjestöksi hakeutuminen edellyttää järjestöltä verohallinnon hyväksyntää, johon edellytetään muun muassa rahankeräysluvan sekä sen liitteiden, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen toimittamista.
- Järjestöltä edellytetään lahjoittajien tietojen keräämistä ja toimittamista verohallinnolle vuosi-ilmoituksella. Tämä tarkoittaa useille järjestöille uutta henkilörekisterien ja tietojärjestelmien käyttöönottoa ja vastuullisen henkilön osoittamista, resursointia ja kouluttamista.
- Järjestöiltä edellytetään tilintarkastajien valintaa ja tilintarkastuksen laatimista, vaikka yhdistyslaki ei sitä vaadi. Virallisen tilintarkastuksen laatimisen hinta on vähintään useita satoja euroja pienille ja tuhansia euroja suuremmille järjestöille.

Nämä hallinnolliset kulut ovat valtaosalle järjestöistä erittäin merkittäviä etenkin verrattuna lahjoitusvähennyksestä saatavaan mahdolliseen hyötyyn. Edellä kuvatun mukaan suurimmillakin järjestöillä lahjoitusvähennyksen 500 euron alarajan ylittävien lahjoittajien määrä lasketaan tyypillisesti sadoissa lahjoittajissa. Tässä pienessä lahjoittajakunnassa lahjoitusvähennyksen aikaansaama lahjoitusmäärien kasvu olisi niin vähäinen, että se ei todennäköisesti kattaisi edes lisääntyneitä hallintokuluja.

Lahjoitusvähennyksen hallinnollisiin velvoitteisiin liittyy myös aikajänteellinen ongelma. Järjestöt päättävät lainsäädännön mukaisesti toiminnan- ja tilintarkastajiensa valinnasta tarkastettavaa vuotta edeltävänä syksynä ja toimintakertomus käsitellään yleensä järjestön kevät-/vuosikokouksessa. Järjestöt, jotka eivät ole yhdistyslain säätämän tilintarkastusvelvollisuuden ja toimintakertomuksen laatimisvelvollisuuden piirissä, eivät

todennäköisesti ole näitä toimia tehneet. Näin ollen ne eivät voisi koko seuraavana vuonna hakeutua lahjoitusvähennyksen piiriin, vaikka päättäisivätkin vuoden aikana toteuttaa varainhankintaa lahjoituksilla.

Näin ollen SOSTE ennakoi, että osa lahjoitusvähennykseen kelpoisista järjestöistä saattaa jättää hakeutumatta lahjoitusvähennyksen piiriin korkeiden hallinnollisten velvoitteiden vuoksi.

Kunnioittavasti SOSTE ehdottaa valtiovarainvaliokunnalle ja sen verojaostolle, että lakiesityksessä luovutaan lahjoituksen saajalle asetettavista vaatimuksista tilintarkastajien nimeämisen, toimintakertomuksen laatimisen sekä lahjoittajien tietojen keräämisen ja verohallinnolle vuosi-ilmoituksessa toimittamisen velvoitteista. Sen sijaan yhdistyslain sekä rahankeräysluvan edellyttämien valvonta- ja tarkastusvaatimusten tulee riittää. Vuosi-ilmoituksen sijaan voitaisiin säätää, että lahjoittaja itse kirjaa veroilmoitukseen tiedon antamistaan lahjoituksista omaan veroilmoitukseensa tai vaihtoehtoisesti vuosi-ilmoituksen toimittaminen säädettäisiin lahjoituksen saajalle vapaaehtoiseksi, jolloin järjestöt ja säätiöt voisivat toimittaa sen resurssiensa salliessa.

Lahjoitusvähennyksen merkitys osana sote-järjestöjen rahoituskokonaisuutta

Edellä kuvattujen ongelmien vuoksi SOSTE arvioi, että lahjoitusvähennyksen merkitys sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitukselle jää vähäiseksi. Se tarjoaa huomattavaa hyötyä korkeintaan joillekin merkittäviä lahjoitusmääriä kerääville järjestöille, joilla on jo ennestään riittävät resurssit ja rakenteet täyttää vähennyksen edellyttämät hallinnolliset vaatimukset. Valtaosalle järjestöistä vähennys ei kuitenkaan tule olemaan merkittäväksi avuksi rahoituksen hankinnassa.

SOSTE muistuttaa, että hallituksen toteuttamat STEA-avustusleikkaukset ovat kokoluokaltaan valtavat (84 miljoonaa euroa vuodelle 2027 ja 190 miljoonaa euroa vaalikauden aikana), eikä lahjoitusvähennys tule paikkaamaan tätä rahoituksen romahdusta. Lisäksi on huomattava se, että avustuksia pyritään kohdentavaa järjestöjen kohtaavaan työhön, mikä johtaa järjestöjen hallinnollisten resurssien vähenemiseen voimakkaasti, eikä erityisesti STEA-rahoituksen varaan toimintaansa rakentaneissa järjestöissä tulevaisuudessa ole resursseja toteuttaa vaadittuja hallinnollisia tehtäviä. Hallitus siis samanaikaisesti lisää järjestöjen hallinnollista työtä, mutta vähentää rahoitusta sen toteuttamiseen.